

Utrechters sturen klimaatvisie Zienswijze op ‘Utrecht klimaatneutraal voor 2050’

Door Ineke Malsch (Duurzaam Utrecht 2030), Barbara Del Court König (AllOne)

Contact: ineke@duurzaamutrecht2030.nl

Datum: 8 april 2026.

Geachte burgemeester en wethouders van de gemeente Utrecht,

Hartelijk dank voor het toezenden van uw ontwerp-klimaatvisie ‘Utrecht klimaatneutraal voor 2050’, en voor de uitnodiging om tussen 2 maart en 13 april 2026 een Zienswijze in te dienen.

Duurzaam Utrecht 2030 (<http://duurzaamutrecht2030.nl>) en AllOne (<https://allone.nl>) hebben het initiatief genomen om met mensen en partners uit ons netwerk een Zienswijze ontwikkelen, die we voor 13 april bij uw gemeente indienen. In onze Zienswijze gebruiken we de standaardformulering die bedacht is door Abdul-Razak Adams (stagiair bij Duurzaam Utrecht 2030) voor de Zienswijze die we in februari ingediend hebben bij de provincie Utrecht op het Utrechts Programma voor het Landelijk Gebied.¹ Deze formulering luidt: **“Wij steunen doel X – maar we maken ons zorgen over risico Y – daarom stellen we oplossing Z voor.”**

Na de indiening wachten we met belangstelling uw reactie af op onze Zienswijze, en zijn we benieuwd naar de uiteindelijke klimaatvisie die de gemeenteraad zal vaststellen. We organiseren vervolgens zelf weer dialoog hierover. AllOne organiseert met name 14 november 2026 haar jaarlijkse Europa Mundial Festival. Alle indieners van Zienswijzen worden uitgenodigd om daar hun Zienswijzen te presenteren. AllOne nodigt ook beleidsmakers uit om te vertellen wat er met de Zienswijzen is gedaan.

De volgende onderwerpen staat centraal in onze Zienswijze:

- Openbare ruimte, groen en landbouw & voedselsamenwerking
- Circulair
- Monitoring
- **Openbare ruimte, groen en landbouw & voedselsamenwerking:**

Wij steunen het doel van de gemeente om meer groen aan te planten in de stad, waardoor de stad beter aangepast wordt aan klimaatverandering (klimaatadaptatie). We maken ons er echter zorgen over dat meer dan de helft van het groen op particuliere grond zal moeten komen. Hier moeten inwoners en bedrijven aan meewerken, maar die medewerking is niet vanzelfsprekend. Waar sommige inwoners enthousiast tegels wippen en geveltuinen aanleggen, vinden anderen al dat groen maar niets. Ook heeft niet iedereen genoeg tijd, geld en vaardigheden om te tuinieren. Van bovenaf opgelegde vergroening kan sociale conflicten aanwakkeren. Daarom stellen we voor om samen met burgerinitiatieven verzameld op het platform buurtnatuur030.nl, woningcorporaties, scholen en hulporganisaties zoals Stichting Present en Straatboer mensen die hun eigen tuin willen vergroenen of burens willen helpen in hun tuin bij elkaar te brengen en te ondersteunen.

Wij steunen het doel van de gemeente om natuurinclusieve landbouw te stimuleren op gemeentelijke grond. Wij maken ons zorgen dat de pachters met een boerenbedrijf op deze grond hier aan mee moeten werken, waarbij de levensvatbaarheid van hun bedrijf in het geding kan komen. Daarom stellen we voor om deze

¹ Zie: <https://duurzaamutrecht2030.nl/zienswijze-op-utrechts-programma-landelijk-gebied>.

pachters en afnemers van hun producten vanaf het begin te betrekken bij de ontwikkeling van een integrale gemeentelijke landbouw- en voedselvisie.

We steunen het doel om vraag en aanbod van lokaal geproduceerd voedsel duurzaam bij elkaar te brengen, en stemmen ook in met de inzet op 'korte ketens' en met de samenwerking met de provincie en andere partners in de city deal 'gezonde en duurzame voedselomgeving.' We maken ons zorgen dat er onvoldoende ruimte en ondersteuning is voor bottom-up burgerinitiatieven, die overal in de stad en regio Utrecht opborrelen.² Met name vragen we ons af welke lessen de gemeente trekt uit de twee scenario-workshops over de gemeentelijke voedselstrategie die ze in 2025 in het kader van het Europese Cultivate project heeft georganiseerd met tientallen betrokken organisaties.³ Daarom stellen we voor dat de gemeente snel haar concept-voedselstrategie publiceert en die in overleg en in samenwerking met alle betrokkenen in praktijk brengt.

- **Circulair:**

We steunen het Utrechtse doel om de kringlooeconomie te stimuleren door een ecosysteem van circulaire bedrijven te ondersteunen en circulair bouwen met duurzame bouwmaterialen te bevorderen. Tegelijk zijn er overal in de stad reparatiecafé's, weggeefwinkels en kringloopwinkels actief. We maken ons zorgen dat deze bottom-up burgerinitiatieven onvoldoende zichtbaar zijn in de gemeentelijke klimaatvisie. Ook leunen veel initiatieven op vrijwilligerswerk, en is hun capaciteit om duurzaam impact te hebben beperkt. Daarom stellen we voor dat de gemeente in overleg met de initiatiefnemers gerichte ondersteuning biedt aan vraaggestuurde capaciteitsopbouw en verbeterde zichtbaarheid van deze initiatieven.

- **Monitoring:**

We steunen de inzet van de gemeente om de effecten van het klimaatbeleid te meten. Zo monitort de gemeente al verschillende indicatoren, zoals voedsel, groen en vervoer. De gemeente meet ook de uitstoot van broeikasgassen, en wil hierbij samenwerken met landelijke en regionale partners. Tegelijk zijn er verschillende meet-initiatieven van burgerwetenschappers actief in de stad, zoals 'Meet je stad' van Milieucentrum Utrecht en partners.⁴ We maken ons zorgen dat de bijdragen die deze bottom-up initiatieven kunnen leveren aan monitoring van de effecten van klimaatverandering en de impact van klimaatbeleid niet voldoende op waarde geschat worden. Daarmee kunnen waardevolle kansen om het draagvlak voor klimaatbeleid onder de Utrechtse bevolking te vergroten gemist worden. Daarom stellen we voor dat de gemeente met deze burgerwetenschappers overlegt hoe hun meet-initiatieven versterkt en ingebed kunnen worden in het meetsysteem van de gemeente.

In onze visie is ondersteuning van deze en andere bottom-up burgerinitiatieven zowel beter voor het klimaat, als voor de bewustwording bij bewoners dat ze wel een rol kunnen spelen in 'klimaatneutraal' worden. Wel zou samenwerking tussen de gemeente en burgerinitiatieven moeten rusten op 'inclusieve communicatie'. Dat is een insteek die vele jaren geleden al is omarmd door de gemeente Utrecht om zo alle Utrechters te kunnen betrekken bij en informeren over beleidsontwikkeling.

Grote winst is er te behalen met 'inclusieve communicatie', omdat daarin bewoners betrokken worden, die zich niet verbonden voelen met 'de natuur' doordat het een 'te ver van mijn bed show' lijkt. Die mensen gebruiken ook de terminologie van klimaatbeleid niet, omdat die te technisch en minder toegankelijk is.

Dus: zowel in het uitvoeren van de plannen, als in de voorbereiding en het betrekken van ALLE Utrechters, is het essentieel dat er rekening gehouden wordt met de vele culturen en levensstijlen die Utrecht zo rijk maken. Cruciaal hierin is, dat u een grotere rol geeft aan sociale ondernemers en organisaties, die deze vertaalslag kunnen maken naar de verschillende leefwerelden. Hierdoor kan iedereen op haar/hen/zijn manier betrokken worden. Groot voordeel hiervan is, dat het ook uiteindelijk veel geld bespaart, omdat mensen zich dan verbonden voelen met de openbare ruimte en de natuur. Daardoor zal er minder vandalisme voorkomen (hoge terugkerende kosten) en zullen mensen meer gelegenheid krijgen om zich te ontspannen (minder kosten en druk op de zorg).

² Zie bijvoorbeeld de lijst van initiatieven op <https://foodprint-utrecht.nl/activiteiten-en-initiatieven-in-de-regio/>

³ <https://cultivate-project.eu/>

⁴ <https://mcu.nl/projecten/meet-je-stad-utrecht/>

Wij hopen met deze zienswijze bij te dragen aan een robuustere samenwerking tussen gemeente en burgers op weg naar een klimaatneutraal Utrecht voor 2050. Uw reactie en de uiteindelijke klimaatvisie zien we met belangstelling tegemoet.

Vriendelijke groet,

Ineke Malsch en Barbara del Court König